

**השוואת מידת השילוב בקהילה ומידת הבחירה לגבי היבטי חיים
בקרב מתמודדים עם מחלות פסיכיאטריות בין דיירי הוסטל
לדיירי "קהילה תומכת"**

גלית גרינשטיין

**עבודת גמר מחקרית (תיזה) המוגשת כמילוי חלק מהדרישות
לקבלת התואר "מוסמך האוניברסיטה"**

אוניברסיטת חיפה

הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות

החוג לבריאות נפש קהילתית

פברואר 2009

השוואת מידת השילוב בקהילה ומידת הבחירה לגבי היבטי חיים

בקרב מתמודדים עם מחלות פסיכיאטריות בין דיירי הוסטל

לדיירי "קהילה תומכת"

גלית גרינשטיין

תקציר

בעת האחרונה אנו עדים להתפתחות של מודלים התערבותיים אשר מבוססים על הזכות של אנשים עם הפרעות נפשיות קשות (להלן "מתמודדים") לשיקום פסיכיאטרי במקום על התלות שלהם במטפלים ובקובעי מדיניות (Carling, 1992). המודלים ההתערבותיים החדשנים מדגישים את הערך של שילוב בקהילה והמדיניות התומכת מדגישה את זכותם של מתמודדים לבטא את בחירתם לגבי אספקטים שונים בחייהם, להשתלב בקהילה ולחיות חיים מלאים ועצמאיים בעזרת תמיכות נדרשות.

תחום שיקום נפגעי הנפש בארץ יושם על פי עקרונות פרדיגמת הרצף הדיורי, שלפיה השיקום מתבצע בתוך מסגרת הדיור בה מתגורר המתמודד. קיימים סוגי דיור שונים (כגון הוסטלים למיניהם ודיור מוגן) וסוג הדיור בו מתגורר המתמודד נקבע על פי רמת התפקוד שלו.

המחקר הנוכחי מלווה מודל חדשני שפותח בארץ - מודל הקהילה התומכת, אשר דוגל בזכותם הבסיסית של המתמודדים לבחור ולקחת החלטות לגבי חייהם ומאמין ביכולתם להשתלב ולהיות חלק משמעותי בקהילה בה הם חיים. על פי מודל זה תינתן לדיירים המתגוררים בהוסטלים, ברמות תפקוד שונות, אפשרות לעבור למגורים בדירות פזורות בקהילה ולהמשיך לקבל את כל השירותים השיקומיים שההוסטל העניק להם בדירתם בהתאם לצרכיהם.

במוקד המחקר הנוכחי יבחנו ההבדלים בין שני מודלים שונים של דיור - מגורים בהוסטל לעומת מגורים במודל הקהילה התומכת, המיועד לדיירים עם הפרעות נפשיות קשות שזקוקים לליווי אינטנסיבי, לפי המדדים של שילוב קהילתי ומידת הבחירה לגבי היבטי חיים.

בסקירת הספרות יסקרו השינויים בגישות ובדרכי הטיפול של מתמודדים, תידון מדיניות השיקום בארץ ויוצגו מדדים של שילוב קהילתי ושל מידת הבחירה לגבי היבטי חיים וחשיבותם בחייהם של המתמודדים.

ההשערות המרכזיות של המחקר הן שתמצא רמה גבוהה יותר של שילוב קהילתי ושל מידת בחירה לגבי היבטי חיים במגורים של הקהילה התומכת. השערות המחקר תיבחנה במחקר רחב שיכלול כ-97 נבדקים. קבוצת המחקר תכלול 57 נבדקים שמיועדים לעבור להתגורר במודל הקהילה התומכת, וקבוצת ההשוואה תכלול 40 דיירים שמתגוררים למעלה משישה חודשים במודל של הקהילה התומכת. מידת השילוב הקהילתי נבדקה באמצעות שאלון להערכת מידת השילוב הקהילתי (Community Integration-Salzer, 2006). מידת הבחירה לגבי היבטי חיים נמדדה באמצעות שאלון להערכת מידת הבחירה לגבי היבטי חיים (Housing Choice-Srebnick, Livingstone, Lawrence & King, 1995). כל נבדק מילא שאלון סוציודמוגרפי, שאלון אשר מודד את מידת התפקוד (GAF- APA, 1994) ושאלון להערכת עוצמת התסמונת הפסיכיאטרית (BPRS – Overall & Gorman, 1962).

במחקר הנוכחי נמצאו הבדלים מובהקים בין דיירי ההוסטלים לדיירי הקהילה התומכת. מבחינת מידת הבחירה לגבי היבטי חיים נמצאה רמה גבוהה יותר בקרב דיירי הקהילה התומכת בהשוואה לדיירי ההוסטלים, ומבחינת מידת השילוב הקהילתי נמצאה, בניגוד למצופה, רמה גבוהה יותר בקרב דיירי ההוסטלים בהשוואה לדיירי הקהילה התומכת. בהמשך נידונו דרכים ליישום ההשלכות של ההבדלים בין דיירי ההוסטלים לדיירי הקהילה התומכת מבחינת מידת השילוב הקהילתי ומידת הבחירה בדיוור.

**Comparing the Extent of Community Integration and Choice
Regarding Aspects of Life, Among Persons with a serious mental
illness Living in Hostels and in "Supportive Community"**

Galit Greenshtein

THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR THE MASTER'S DEGREE

University of Haifa
Faculty of Social Welfare and Health Sciences
Department of Community Mental Health

February, 2009

**Comparing the Extent of Community Integration and Choice
Regarding Aspects of Life, Among Persons with a serious mental
illness Living in Hostels and in "Supportive Community"**

By: Galit Greenshtein

Supervised by: Professor David Roe

DR Vered Baloush- Kleinman

THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR THE MASTER DEGREE

University of Haifa
Faculty of Social Welfare and Health Sciences
Department of Community Mental Health

February, 2009

**Comparing the Extent of Community Integration and Choice
Regarding Aspects of Life, Among Persons with a serious mental
illness Living in Hostels and in "Supportive Community"**

Galit Greenshtein

ABSTRACT

In recent years there has been a noticeable development of services and intervention for persons with serious mental illness (hereinafter "consumers") which emphasize the value of community integration and the importance of increasing consumers' participation in decision making, regarding different aspects of their life and their right to live full and independent lives while assisted with needed supports.

These services, often referred to as psychiatric rehabilitation, basis its housing policy according to the principles of housing continuum paradigm by which the rehabilitation takes place within the residential setting. There are different types of living arrangements available which vary according to the degree of the intensity of its supports (such as hostels and protected accommodation), and are often recommended on the basis of the consumers' functioning.

The current study compares two residential models, the more traditional hostels in which the psychiatric rehabilitation supports are given within the residence, and a relatively new model, in which the psychiatric rehabilitation supports are separated from the residence and located in a separate location within the geographical area. In the later model, the number of persons living together is smaller.

The study compares the community integration and extent of choice of persons living in these two housing models.

The literature review will present the changes in service approaches and treatment approaches for consumers. Rehabilitation policy in Israel will be discussed and measurements of community integration and extent of choice concerning different aspects of life and their importance in the lives of consumers will be examined.

The main hypothesis of the study was that a higher level of community integration and extent of choice regarding aspects of life will be found in the supportive community housing. This hypothesis was examined in a cross-sectional research which included 97 subjects. The study group included 57 persons with serious mental illness who reside in supportive community model housing which was compared to a group of 40 persons with serious mental illness who were living in a supportive community model housing for at least 6 months. Community integration questionnaire (Salzer, 2006) was used to measure the extent of social integration in the community. Housing Choice questionnaire was used to measure the extent of choice regarding aspects of life (Srebnick, Livingstone, Lawrence & King, 1995). Each study participant completed a social-demographic questionnaire which measured the functional level (GAF-APA, 1994) and a questionnaire to evaluate the severity of the psychiatric syndrome (BPRS – Overall & Gorman, 1962).

Significant differences were found in this study between residents of the hostels and the residents of the supportive community housing. A higher level of decision making regarding aspects of life was found among residents of the supportive community housing in comparison to residents of the hostels, and in contrary to what I had predicted , a higher level of community integration was found among residents of the hostels in comparison to residents of the supportive community .A discussion of these findings and their Implications are discussed.